Κυριακή ΙΣΤ' Ματθαίου: Ερμηνεία στην αποστολική περικοπή (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 5 Φεβρουαρίου, 2021

(Προς Κορινθίους Β΄6, 1-10)

*«Συνεργοῦντες παρακαλοῦμεν, μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς. Λέγει γάρ· Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος· ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας (: **Συνεργαζόμενοι λοιπόν με τον Θεό στο έργο αυτό της συμφιλιώσεως και της καταλλαγής των ανθρώπων** , σας παρακαλούμε **να δείξετε με τη διαγωγή σας ότι δε δεχθήκατε μάταια και ανώφελα τη χάρη του Θεού**. **Και μη νομίσετε ότι πάντοτε ο Θεός θα σας στέλνει τους αντιπροσώπους Του να σας παρακαλούν** . Όχι. Διότι λέει η Αγία Γραφή: ‘’**Στον κατάλληλο καιρό, όταν ο Θεός δείχνει το έλεός Του και την αγάπη Του, σε άκουσα με προσοχή, και την ημέρα που δίνεται η σωτηρία σε βοήθησα**. Να λοιπόν **τώρα είναι καιρός κατάλληλος να, τώρα είναι ημέρα σωτηρίας**’’)»* [Κορ. Β΄, 6, 1-2].

Επειδή δηλαδή είπε ότι *«Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι᾽ ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ (: ο Θεός παρακαλεί και εμείς οι Απόστολοι πρεσβεύουμε και σας ικετεύουμε **να συμφιλιωθείτε με τον Θεό**)»* [Β΄Κορ. 5**,** 20], για να μην πέσουν σε αδιαφορία, τους φοβίζει πάλι και τους καθιστά προσεκτικούς, λέγοντας: «*παρακαλοῦμεν, μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς (: σας παρακαλούμε να δείξετε με τη διαγωγή σας ότι δε δεχθήκατε μάταια και ανώφελα τη χάρη του Θεού)*». «*Μη λοιπόν*», λέγει, «*επειδή παρακαλεί και έστειλε ο Θεός πρεσβευτές, γι' αυτό μείνουμε αδιάφοροι, αλλά γι' αυτό ακριβώς πρέπει **να φροντίζουμε να γίνουμε αρεστοί στον Θεό και να αποκομίσουμε πνευματικό κέρδος** (πράγμα που έλεγε και παραπάνω, ότι δηλαδή η αγάπη του Θεού μάς συνέχει, που σημαίνει ότι μας θλίβει, μας παρακινεί, μας κάνει να αγρυπνούμε), για να μη συμβεί, μετά την τόση φροντίδα Του, δείχνοντας αδιαφορία και μην εκδηλώνοντας καμία αρετή, να χάσουμε τα τόσα αγαθά. Μη νομίσετε λοιπόν πως, επειδή μας έστειλε να σας παρακαλέσουμε, θα γίνεται πάντοτε το ίδιο. **Αυτό θα γίνεται μέχρι τη δευτέρα παρουσία Του**, μέχρι τότε θα παρακαλεί, όσον καιρό θα βρισκόμαστε στην εδώ ζωή· μετά από αυτά θα ακολουθήσει η δίκη και η τιμωρία».*

«Γι' αυτό», λέγει, *«μας προφυλάσσει η αγάπη του Θεού»*. **Μας κάνει να βιαζόμαστε για εκεί όχι μόνο από το μέγεθος των αγαθών και τη φιλανθρωπία Του, αλλά και από τον λίγο χρόνο που έχουμε**. Γι' αυτό και αλλού λέγει: «*Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν (: ας κάνουμε λοιπόν τα έργα αυτά της αγάπης ακούραστοι και χωρίς αναβολή, γνωρίζοντας σε ποιο καιρό ζούμε.* ***Ζούμε σε εποχή που απαιτεί επειγόντως την άσκηση της αρετής.*** *Διότι είναι πλέον ώρα να σηκωθούμε από τον ύπνο της αμέλειας, που μας κάνει δυσκολοκίνητους στο καλό. Διότι τώρα η ημέρα της δευτέρας παρουσίας που θα σημάνει την πλήρη απολύτρωση των πιστών, είναι πλησιέστερη σε μας παρά τότε που πιστεύαμε. Εάν λοιπόν τότε δείξαμε ζήλο και δραστηριότητα, πολύ περισσότερο πρέπει να το δείξουμε και τώρα)*» [Ρωμ. 13, 11]· και αλλού, «*τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ Κύριος ἐγγύς* (: *Η επιείκειά σας και η υποχωρητικότητά σας ας γίνει γνωστή σε όλους τους ανθρώπους, και σε αυτούς ακόμη τους απίστους.* ***Ο Κύριος πλησιάζει να έλθει, και αυτός θα αποδώσει στον καθένα ό,τι του ανήκει)***» [Φιλιπ. 4, 5]. Εδώ κάνει κάτι περισσότερο. **Προτρέπει δηλαδή όχι μόνο από το ότι μας απομένει μικρό και σύντομο χρονικό διάστημα, αλλά και από το ότι αυτός μόνο είναι ο κατάλληλος καιρός για τη σωτηρία μας**. «*Να*», λέγει, «*τώρα είναι ο καιρός της εύνοιας του Θεού, τώρα είναι η μέρα της σωτηρίας*».

Ας μην αφήσουμε λοιπόν να μας φύγει η μεγάλη ευκαιρία, αλλά ας δείξουμε ενδιαφέρον ανάλογο με τη χάρη του Θεού. **Γι' αυτό βιαζόμαστε και εμείς, γνωρίζοντας και το σύντομο και κατάλληλο του καιρού·** γι' αυτό και έλεγε: «***Συνεργοῦντες παρακαλοῦμεν*** *(: συνεργαζόμαστε και σας παρακαλούμε)*». Συνεργαζόμαστε με εσάς. Πραγματικά με εσάς συνεργαζόμαστε περισσότερο παρά με τον Θεό, για τον οποίο πρεσβεύουμε· γιατί **Εκείνος δεν έχει καμία ανάγκη, αλλά εσείς θα απολαύσετε τη σωτηρία**. Και αν λέγει πως είναι συνεργάτης του Θεού, πράγμα που δεν παύει να το λέγει, γιατί και αλλού λέγει: «*Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε (:* ***Είμαστε συνεργάτες του Θεού, για τη δική σας σωτηρία. Εσείς είστε αγρός και ιδιοκτησία του Θεού, που καλλιεργείται από αυτόν τον Ίδιο. Είστε οικοδόμημα του Θεού, που στην πραγματικότητα κτίζεται από τον ίδιο τον Θεό με όργανά Του εμάς*** *)*» [Α΄Κορ. 3, 9], «*με αυτόν τον τρόπο*», λέγει, «*σώζει πάλι τους ανθρώπους*».

«***Συνεργοῦντες παρακαλοῦμεν*** *(: Συνεργαζόμενοι λοιπόν με τον Θεό στο έργο αυτό της συμφιλιώσεως και της καταλλαγής των ανθρώπων, σας παρακαλούμε*)». Εκείνος παρακαλώντας, δεν παρακαλεί μόνο, αλλά **παρέχει και αυτές τις ευεργεσίες**. Πρόσφερε δηλαδή τον Υιό Του τον δίκαιο, που δε γνώρισε την αμαρτία, και Τον έκανε αμαρτία για να σώσει εμάς τους αμαρτωλούς, για να γίνουμε εμείς ενάρετοι. Ενώ λοιπόν τα πράγματα έχουν έτσι, και ενώ **Εκείνος είναι Θεός και δεν πρέπει να παρακαλεί εμάς, που είμαστε άνθρωποι και αμαρτήσαμε**

βαριά απέναντί Του, αλλά Τον παρακαλούμε εμείς κάθε μέρα, όμως Αυτός παρακαλεί. «*Εμείς οι Απόστολοι παρακαλούμε, χωρίς να έχουμε να αναφέρουμε καμία προσφορά, ούτε ευεργεσία παρά μόνο ένα το ότι σας παρακαλούμε για τον Θεό που σας πρόσφερε τόσες ευεργεσίες. Σας παρακαλούμε να δεχθείτε την ευεργεσία, να μην αρνηθείτε τη δωρεά Του. Πειστείτε λοιπόν στα λόγια μας και μην αφήσετε τη χάρη να χαθεί*».

Για να μην νομίσουν λοιπόν ότι αυτό είναι μόνο συμφιλίωση, το να πιστέψουν δηλαδή σε Εκείνον που τους καλεί, προσθέτει αυτά, ζητώντας να μας απασχολήσει σοβαρά ο τρόπος της ζωής μας. **Γιατί η επανάληψη των αμαρτημάτων μετά την απαλλαγή από αυτά και τη συμφιλίωση με τον Θεό σημαίνει επάνοδο στην έχθρα, όπως συμβαίνει συνήθως στη ζωή, και παραίτηση από την ευεργεσία.** Γιατί, **αν η ζωή μας είναι ακάθαρτη, δεν ωφελούμαστε καθόλου από τη χάρη του Θεού για τη σωτηρία μας, αντίθετα μάλιστα ζημιωνόμαστε περισσότερο και επιβαρυνόμαστε με τις αμαρτίες, γιατί μετά από τέτοια επίγνωση και ευεργεσία γυρίζουμε στα προηγούμενα κακά.** Αλλά αυτό βέβαια δεν το λέγει ακόμα, για να μην κάνει τον λόγο του σκληρό, απλώς λέγει μόνο ότι δεν ωφελούμαστε καθόλου. Έπειτα **υπενθυμίζει και κάποια προφητεία**, θέλοντας να τους παρακινήσει να βιαστούν και να φροντίσουν όλοι για τη σωτηρία τους. Γιατί λέγει η Αγία Γραφή: «*Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος· ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας (: ’’Στον κατάλληλο καιρό, όταν ο Θεός δείχνει το έλεός Του και την αγάπη Του, σε άκουσα με προσοχή, και την ημέρα που δίνεται η σωτηρία σε βοήθησα. Να λοιπόν τώρα είναι καιρός κατάλληλος να, τώρα είναι ημέρα σωτηρίας’’)*».

«***Καιρὸς εὐπρόσδεκτος*** (: *ευπρόσδεκτη ευκαιρία*)». Ποια είναι αυτή; **Η ευκαιρία της δωρεάς, της ευεργεσίας, κατά την οποία δε μας ζητούνται ευθύνες, ούτε τιμωρούμαστε για τα αμαρτήματά μας, αλλά μαζί με την απαλλαγή από αυτά μπορούμε να απολαύσουμε άπειρα αγαθά**, δικαιοσύνη δηλαδή, αγιότητα και όλα τα άλλα. Πόσα λοιπόν έπρεπε να κάνουμε για να κερδίσουμε την ευκαιρία αυτή; Αλλά να, **χωρίς να κοπιάσουμε καθόλου, ήρθε και μας συγχώρησε όλα τα προηγούμενα**. Γι' αυτό τη χαρακτηρίζει «*καλόδεχτη ευκαιρία*», γιατί **ο Θεός δεχόταν με ευχαρίστηση και τους πιο αμαρτωλούς**. Και δεν τους δεχόταν μόνο, αλλά και τους πρόσφερε την πιο μεγάλη τιμή. Όπως ακριβώς δηλαδή, όταν έρθει ο βασιλιάς δεν είναι τότε ώρα για δικαστήριο, αλλά για ευεργεσία και προσφορά. Γι' αυτό χαρακτηρίζει «*ευπρόσδεκτο*» τον καιρό αυτόν, όσον καιρό δηλαδή βρισκόμαστε ακόμη μέσα στο σκάμμα, όσον καιρό εργαζόμαστε στον αμπελώνα, όσο μας απομένει η τελευταία ώρα.

Ας προσέλθουμε και **ας ζήσουμε ζωή ενάρετη· καθόσον είναι εύκολο**. Γιατί **εκείνος που αγωνίζεται τέτοιον καιρό, κατά τον οποίο έχει χυθεί τόση δωρεά, κατά τον οποίο υπάρχει τόση ευεργεσία, εύκολα θα κερδίσει τα**

βραβεία. Γιατί και οι βασιλιάδες αυτού του κόσμου, τον καιρό που τελούν τις γιορτές τους και παρουσιάζονται με εμφάνιση μεγαλοπρεπών αρχόντων, δίνουν μεγάλες δωρεές ακόμη και σε εκείνους που πρόσφεραν λίγα, τις μέρες όμως που εκτελούν δικαστικά καθήκοντα, **προσέχουν ακόμη και τις λεπτομέρειες, ερευνούν πολύ**. Και **εμείς λοιπόν πρέπει να αγωνιστούμε κατά τον καιρό αυτής της δωρεάς· είναι ημέρα χάριτος, χάριτος θείας· γι' αυτό εύκολα θα κερδίσουμε στεφάνια. Γιατί, εάν ενώ ήμασταν γεμάτοι με τόσες αμαρτίες, μας συγχώρεσε και μας απάλλαξε από αυτές, τώρα που απαλλαχτήκαμε από όλα και θα προσφέρουμε ό,τι εξαρτάται από εμάς, δε θα μας δεχθεί πολύ περισσότερο;**

Έπειτα, εκείνο που κάνει πάντοτε, τοποθετώντας τον εαυτό του ο Παύλος στη μέση και προτρέποντας να παραδειγματίζονται με αυτό, αυτό κάνει και εδώ. Γι΄αυτό και προσθέτει: «*Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία* (: *δε δίνουμε σε καμία περίπτωση καμία αφορμή να δυσφημιστεί η διακονία μας*)» [Β΄Κορ. 6, 3], πείθοντάς τους όχι μόνο από τον καιρό, αλλά και από εκείνους που τα κατόρθωσαν αυτά.

Και πρόσεχε πόσο ταπεινά το κάνει. Γιατί δεν είπε «*προσέχετε σε εμάς που είμαστε τέτοιοι*», αλλά πρώτα αναφέρεται στον εαυτό του για να ανατρέψει ενδεχόμενη κατηγορία. Και **αναφέρει δύο περιπτώσεις άψογου τρόπου ζωής**, λέγοντας «*Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν* (: *χωρίς να δίνουμε καμία αφορμή σκανδάλου σε τίποτε*)». Και δεν είπε «*κατηγορία*», αλλά εκείνο που ήταν πολύ πιο ελαφρύ, «***προσκοπήν***», δηλαδή **μην παρέχοντας σε κανέναν αφορμή να μας κατηγορήσει και να μας επικρίνει**, «*ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία* (: ***για να μην κατηγορηθεί στο ελάχιστο η διακονία του κηρύγματος***)». Δηλαδή για να μην τη θίξει κανένας. Και δεν είπε πάλι «*για να μην την κατηγορήσει κανένας*», αλλά, για να μην έχει ούτε την παραμικρή αιτία, να μην μπορεί να την επικρίνει κανείς για τίποτα. «*ἀλλ᾽ ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι (: Αλλά, αντίθετα, με κάθε τρόπο συστήνουμε τους εαυτούς μας και αποδεικνυόμαστε αληθινοί διάκονοι του Θεού)*». Αυτό είναι πολύ σπουδαιότερο. Γιατί δεν είναι το ίδιο το να μην μπορεί κανείς να τους κατηγορήσει, και να δείχνουν τέτοια διαγωγή, ώστε από παντού να γίνεται φανερό ότι είναι υπηρέτες του Θεού. Γιατί **δεν είναι το ίδιο το να μην μπορούν να σε κατηγορήσουν και το να σε επαινούν**. Και δεν είπε: «*φαινόμαστε*», αλλά «ενεργούμε», δηλαδή «***δίνουμε δείγματα***».

Έπειτα λέγει και πώς έγιναν τέτοιοι. Πώς έγιναν λοιπόν; «***ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν κόποις*** *(: με υπομονή πολλή, με κόπους)*», λέγει, **αναφέροντας το θεμέλιο των αγαθών**. Γι' αυτό δεν είπε απλώς «*υπομονή*», αλλά «***πολλή υπομονή***», και δείχνει και το μέγεθός της. Γιατί το να υποφέρει κανείς μία και δύο φορές δεν είναι πολύ σπουδαίο, αλλά προσθέτει και το πλήθος των δοκιμασιών, λέγοντας: «***ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις*** *(: με θλίψεις, με ανάγκες)*». Αυτό μεγαλώνει τη θλίψη, το

να μην μπορείς να αποφύγεις τα κακά, αλλά να σε χτυπούν με μία ατέλειωτη σειρά.

«***ἐν στενοχωρίαις*** *(: με στενοχώριες)*». Ή εννοεί τη στέρηση τροφής και άλλων απαραίτητων αγαθών, ή εννοεί γενικά **τις δοκιμασίες**. «***ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις*** (: *με δαρμούς και μαστιγώσεις που πληγώνουν το σώμα μας, με φυλακίσεις, με καταδιώξεις που δε μας αφήνουν να σταθούμε πουθενά)*». Αν και το καθένα από αυτά είναι ανυπόφορο, και η μαστίγωση μόνη, και η φυλάκιση μόνη, και το διώξιμο από παντού, γιατί αυτό σημαίνει «*σε ταραχές*», όταν όμως έρχονται εναντίον σου όλα και μάλιστα όλα μαζί, σκέψου πόσο μεγάλη ψυχή χρειάζεται.

Έπειτα, μαζί με τα παραπάνω κακά, αναφέρει και τα δικά του. «***ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἁγνότητι*** (: *με κόπους, με αγρυπνίες, με στερήσεις φαγητού, με καθαρότητα από κάθε αμαρτία)*». Με αυτά υπονοεί την κούραση που δοκίμαζε γυρίζοντας και εργαζόμενος, τις νύχτες που δίδασκε, ή ακόμη και τις νύχτες που εργαζόταν. **Και μαζί με όλα αυτά δε σταματούσε να νηστεύει, αν και αυτά ισοδυναμούν με άπειρες νηστείες**. «*Αγνότητα*» εδώ εννοεί ή την εγκράτεια πάλι ή γενικά την καθαρότητα ή το αδωροδόκητο ή την κήρυξη του ευαγγελίου χωρίς κανένα αντάλλαγμα. «***ἐν γνώσει*** (: *με γνώση της αλήθειας*)». Τι σημαίνει «***ἐν γνώσει***»; Με **σοφία, τη δοσμένη από τον Θεό, που είναι η πραγματική γνώση. Όχι όπως εκείνοι που νομίζουν πως είναι σοφοί και κομπάζουν για τη μόρφωσή τους, υστερούν όμως σε αυτή τη γνώση.**

«***ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι*** (: *με μακροθυμία, με καλοσύνη*)». Είναι και αυτό δείγμα γενναιοψυχίας, να αντιμετωπίζει **με ανεκτικότητα** όλους τους παροξυσμούς και τα κεντρίσματα. Έπειτα, θέλοντας να δείξει πώς άντεξε, πρόσθεσε: «***ἐν Πνεύματι ἁγίῳ*** (: *με αγιασμό και με τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος*)**»**. Με αυτό, λέει, τα κατορθώνουμε όλα αυτά. Αλλά πρόσεχε πότε ανέφερε την εκ μέρους του αγίου Πνεύματος βοήθεια· όταν ανέφερε όλα τα δικά του. Εγώ όμως νομίζω πως και κάτι άλλο εννοεί με αυτό. Και ποιο είναι αυτό; Ότι υπάρχει μέσα μας πολύ Πνεύμα και **αποδεικνύουμε από αυτό την αποστολή μας, από το ότι αξιωθήκαμε να λάβουμε πνευματικά χαρίσματα**. Αν και αυτό είναι χάρη, αλλά όμως είναι αίτιος και αυτός που κέρδισε με τα κατορθώματα και τους κόπους του τη χάρη του Θεού. Αν όμως πει κανείς ότι εκτός από τα παραπάνω υπονοεί ότι και στη χάρη του αγίου Πνεύματος δεν παρουσίασε κανένα εμπόδιο, δε θα είναι εσφαλμένη η γνώμη του αυτή. Γιατί όσοι έλαβαν το χάρισμα να μιλούν διάφορες γλώσσες και υπερηφανεύτηκαν γι' αυτό, κατηγορήθηκαν. Γιατί **είναι δυνατό να λάβει κάποιος πνευματικό χάρισμα και να μην το χρησιμοποιήσει σωστά**. Εμείς όμως λέγει «*δεν πάθαμε κάτι τέτοιο, αλλά αναδειχθήκαμε άψογοι και στα πνευματικά χαρίσματα, δηλαδή στη θεία δωρεά*». «***ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ*** (: *με αγάπη πραγματική και ελεύθερη από υποκρισία*)».

Αυτό είναι η αιτία όλων των αγαθών, αυτό έδωσε στον Παύλο αυτές τις αρετές, αυτό έκανε να μένει μέσα του το άγιο Πνεύμα, με το οποίο κατόρθωνε τα πάντα. ***ἐν λόγῳ ἀληθείας*** (*με λόγο που κηρύττει την αλήθεια)*». Πράγμα που λέγει σε πολλά σημεία, «*ενεργήσαμε δηλαδή χωρίς να παραποιούμε ποτέ τον λόγο του Θεού, χωρίς να τον νοθεύουμε*». «***ἐν δυνάμει Θεοῦ*** (: *με δύναμη Θεού*)». Εκείνο που κάνει συνέχεια, **μην αποδίδοντας τίποτα στον εαυτό του, αλλά τα πάντα στον Θεό, που Τον θεωρεί αίτιο όλων των κατορθωμάτων του** , αυτό έκανε και εδώ. Επειδή δηλαδή μίλησε για μεγάλα κατορθώματα και είπε πως γνώρισμα του βίου του είναι και απόλυτη αγνότητα και μεγάλη σύνεση, αποδίδει αυτά στον Θεό και στο άγιο Πνεύμα. Γιατί δεν ήταν ασήμαντα αυτά που είπε. Γιατί αν είναι δύσκολο σε έναν που ζει σε απραξία να κατορθώνει να είναι αγνός, σκέψου πόσο μεγάλης ψυχής είναι εκείνος που ταλαιπωρείται από τόσες δοκιμασίες και που έλαμψε με όλες. Αν και δεν υπέμεινε μόνο αυτά, αλλά και πολύ περισσότερα από αυτά, που τα αναφέρει στη συνέχεια.

Και το αξιοθαύμαστο βέβαια είναι, όχι το ότι, αν και ταξίδευε μέσα σε τέτοιαν τρικυμία, παρέμεινε άψογος, ούτε το ότι αντιμετώπισε τα πάντα με γενναιότητα, αλλά **το ότι τα αντιμετώπισε όλα με χαρά** , τα οποία κάνει φανερά με τα όσα λέγει στη συνέχεια· «*διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν* (: *με τα όπλα τα επιθετικά, που είναι κατάλληλα για την επιβολή της δικαιοσύνης και μοιάζουν με αυτά που έχουν στο δεξί τους χέρι οι στρατιώτες που μάχονται, όπως και με τα όπλα τα αμυντικά, που μοιάζουν με αυτά που έχουν στο αριστερό τους χέρι. Είμαστε δηλαδή πάνοπλοι, και για να υπερασπιστούμε τη δικαιοσύνη και την αλήθεια, και για να δημιουργήσουμε τον θρίαμβό της)*».

Είδες ψυχικό παράστημα και ρωμαλέο φρόνημα; Γιατί δείχνει ότι **οι θλίψεις είναι όπλα, που όχι μόνο δεν καταβάλλονται, αλλά και μας περιφρουρούν και μας κάνουν ισχυρότερους.** «*Αριστερά όπλα*» ονομάζει εκείνα που θεωρούνται λυπηρά· γιατί **τέτοια είναι εκείνα που έχουν μισθό**. Γιατί όμως τα ονομάζει έτσι; Ή σύμφωνα με τη γνώμη των πολλών ή γιατί πρόσταξε ο Θεός να προσευχόμαστε να μην υποπέσουμε σε πειρασμό. «***διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας*** (: *Αποδεικνύουμε ποιοι είμαστε με τη δόξα που δεχόμαστε από αυτούς που πιστεύουν στο Ευαγγέλιο και με την ατιμία από τους απίστους, με τη δυσφήμηση από τους συκοφάντες μας και με τα εγκώμια και τους επαίνους από τους πιστούς)*». Τι λες; Πιστεύεις ότι είναι σπουδαίο να σε επαινούν; «*Ναι*», ίσως λέγει κάποιος. «*Γιατί τέλος πάντων; Το να υποφέρεις περιφρόνηση είναι μεγάλο πράγμα, το να μετάσχεις όμως σε δόξα δε χρειάζεται νεανική ψυχή;*». Και βέβαια χρειάζεται νεανική και μάλιστα πολύ μεγάλη, ώστε, απολαμβάνοντας αυτήν, **να μη λοξοδρομήσει**. Γι' αυτό εγκρίνει την ατίμωση όπως εγκρίνει και τον έπαινο· καθόσον **και στα δύο ήταν το ίδιο λαμπρός**. **Μα πώς γίνεται ο έπαινος αιτία αρετής; Γιατί οδηγεί πολλούς σε ευσέβεια όταν τιμώνται οι δάσκαλοι** . Αυτό είναι και δείγμα αγαθών έργων και δοξάζει τον Θεό. Είναι και αυτό γνώρισμα της

σοφίας του Θεού, να βγαίνουν ηθικά διδάγματα από τα αντίθετα πράγματα.

Πρόσεχε δηλαδή. Φυλακίστηκε ο Παύλος; Αυτό **ωφέλησε τη διάδοση του λόγου του Θεού.** Γι' αυτό λέει: «*Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ᾽ ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν* (:*Θέλω λοιπόν να γνωρίζετε, αδελφοί, ότι* ***εκείνα τα δυσάρεστα που μου συνέβησαν, μάλλον συνετέλεσαν στην πρόοδο της διαδόσεως του Ευαγγελίου****. Κι έτσι έγινε φανερό σ᾽ όλη τη φρουρά των πραιτοριανών και σε όλους τους άλλους κύκλους των κατοίκων της Ρώμης ότι* ***εξαιτίας της πίστεώς μου και της σχέσεώς μου με τον Χριστό ρίχθηκα στη φυλακή δεμένος****. Και οι περισσότεροι απ᾽ τους αδελφούς ενισχύθηκαν στην πίστη τους προς τον Κύριο και απέκτησαν θάρρος από τα δεσμά και τη φυλάκισή μου, ώστε να έχουν τώρα περισσότερη τόλμη να κηρύττουν άφοβα τον λόγο του Ευαγγελίου)*» [Φιλιπ. 1, 12-14].

Απολάμβανε και δόξα; Και αυτό τους έκανε πιο πρόθυμους. «***Διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας*** (: *με τη δυσφήμηση από τους συκοφάντες μας και με τα εγκώμια και τους επαίνους από τους πιστούς*)». Δεν αντιμετώπισε δηλαδή με γενναιότητα μόνο τις σωματικές ταλαιπωρίες, τις θλίψεις και όσα άλλα ανέφερε, αλλά και όσα επηρεάζουν μονάχα την ψυχή. Γιατί και αυτά συνήθως προξενούν πολλή ταραχή. Ο Ιερεμίας, όπως είναι γνωστό, ενώ αντιμετώπισε πολλούς πειρασμούς, δεν άντεξε στα παθήματα της ψυχής και επειδή τον κατηγορούσαν, έλεγε: «*καὶ εἶπα· οὐ μὴ ὀνομάσω τὸ ὄνομα Κυρίου καὶ οὐ μὴ λαλήσω ἔτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς πῦρ καιόμενον φλέγον ἐν τοῖς ὀστέοις μου, καὶ παρεῖμαι πάντοθεν καὶ οὐ δύναμαι φέρειν (: και είπα τότε από μέσα μου:'' δε θα αναφέρω άλλη φορά το όνομα του Κυρίου και δε θα λαλήσω πλέον στο Όνομά Του. Αλλά η σκέψη μου αυτή έγινε σαν πυρκαγιά καιόμενη, φλέγουσα, μέσα στα οστά μου. Παρέλυσα από παντού και δεν μπορώ να υποφέρω αυτήν τη φλόγα)*» [Ιερ. 20, 9].

Και ο Δαβίδ θρηνεί σε πολλά σημεία για τις μομφές που δέχεται από τους άλλους. Και ο Ησαΐας μετά από πολύ λόγο για τις επικρίσεις, ενθαρρύνει και λέγει: «*μὴ φοβεῖσθε ὀνειδισμὸν ἀνθρώπων καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ ἡττᾶσθε (:* ***μη φοβάστε τους ονειδισμούς των ανθρώπων και μην καταβάλλεστε από τα περιπαίγματα που σας κάνουν****)*» [Ησ. 51, 7]. Και ο Χριστός πάλι έλεγε στους μαθητές Του: «*μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ᾽ ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν*. (: ***Μακάριοι είστε εσείς οι μαθητές μου, όταν σας χλευάσουν οι άνθρωποι και σας καταδιώξουν και εξαιτίας μου πουν κάθε είδους ψεύτικες κακολογίες και κατηγορίες εναντίον σας. Να χαίρεστε και να***

εκδηλώνετε ζωηρά τη χαρά σας, διότι θα είναι μεγάλη η ανταμοιβή σας στους ουρανούς. *Έτσι εξάλλου καταδίωξαν και τους προφήτες που έστειλε ο Θεός πριν από σας)»* [Ματθ. 5, 11-12]. Και αλλού λέγει: «*χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν (: Χαρείτε την ημέρα εκείνη και σκιρτήστε από τη μεγάλη σας χαρά. Διότι, ιδού,* ***ο μισθός σας και η ανταμοιβή σας θα είναι μεγάλη στον ουρανό*** *˙ αφού μάλιστα και οι πρόγονοι των σημερινών διωκτών σας τα ίδια έκαναν στους προφήτες, που τίμησε και βράβευσε ο Θεός)»* [Λουκ. 6, 23]. **Δε θα όριζε τόση μεγάλη αμοιβή, αν ο αγώνας δεν ήταν δύσκολος**. Γιατί κατά τα βασανιστήρια το σώμα μοιράζεται με την ψυχή τους πόνους, καθόσον **ο πόνος πληγώνει και το σώμα και την ψυχή, ενώ για τις επικρίσεις πονάει μόνο η ψυχή.**

Πολλοί λοιπόν λύγισαν με τις επικρίσεις και έχασαν την ψυχή τους. **Και ο Ιώβ θεώρησε τις επικρίσεις των φίλων πιο βασανιστικές από τα σκουλήκια και τις πληγές**. Γιατί δεν υπάρχει, **δεν υπάρχει για τους αγωνιζόμενους τίποτα πιο ανυπόφορο από τα λόγια που μπορούν να πληγώσουν την ψυχή** . Γι' αυτό μαζί με τους κινδύνους και τους κόπους αναφέρει και αυτά λέγοντας: «***διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας*** (: *με τη δόξα που δεχόμαστε από αυτούς που πιστεύουν στο Ευαγγέλιο και με την ατίμωσή μας από τους απίστους)*». **Πολλοί βέβαια από τους Ιουδαίους, από φόβο προς τη γνώμη των πολλών, δε θέλησαν να πιστέψουν. Γιατί φοβόνταν όχι μήπως κολαστούν, αλλά μήπως τους διώξουν από τη συναγωγή.** Γι' αυτό λέγει: «***πώς είναι δυνατόν να έχετε πίστη εσείς, αφού δέχεστε τιμές ο ένας από τον άλλο;*** ». Και μπορούμε να δούμε πολλούς, που **δε λύγισαν από τους βασανισμούς, αλλά νικήθηκαν από τη δόξα**. «*ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς* (: *Παρουσιαζόμαστε ως απατεώνες από τους εχθρούς του Ευαγγελίου, και ως ειλικρινείς από τους πιστούς)*». Αυτό σημαίνει «*ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι (: ως άγνωστοι εξαιτίας της κοινωνικής ασημότητάς μας, και ως πολύ γνωστοί και σπουδαίοι)*». Γιατί **άλλοι τους γνώριζαν και τους εκτιμούσαν βαθιά και άλλοι δεν ήθελαν ούτε να τους δουν.** «*ὡς ἀποθνῄσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν (: ως άνθρωποι που κινδυνεύουμε να πεθάνουμε, και όμως, να που ζούμε)*». Σαν καταδικασμένοι σε θάνατο και σαν κατάδικοι, πράγμα που ήταν και αυτό κακή φήμη.

Αυτό το έλεγε **δείχνοντας και την άπειρη δύναμη του Θεού και τη δική τους υπομονή**. «*Κατά την άποψη δηλαδή των κακόβουλων, είμαστε νεκροί, όπως όλοι νομίζουν, με τη βοήθεια όμως του Θεού αποφύγαμε τους κινδύνους*». Έπειτα παρουσιάζοντας και την αιτία που ο Θεός επιτρέπει αυτά, πρόσθεσε: «*ὡς ἀποθνῄσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν (: ως άνθρωποι που κινδυνεύουμε να πεθάνουμε, και όμως, να που ζούμε)*», δείχνοντας ότι **έχουν μεγάλο κέρδος από τις δοκιμασίες τους πριν από την τελική αμοιβή τους και ότι οι εχθροί τους τούς ωφελούν άθελά τους**.

«***ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες*** *(: Εξαιτίας των δοκιμασιών μας αυτών μας νομίζουν βυθισμένους στη λύπη,* ***εμείς όμως πάντοτε χαιρόμαστε***)**»**. Οι άλλοι δηλαδή έχουν την εντύπωση ότι έχουμε βαθιά στενοχώρια, εμείς όμως δε δίνουμε σημασία σε αυτούς, αλλά είμαστε πολύ ευχαριστημένοι. Και δεν αρκέστηκε στο «*χαρούμενοι*», αλλά πρόσθεσε και το «*πάντοτε*». «*Πάντοτε*», λέει, «*είμαστε χαρούμενοι*». Τι λοιπόν θα μπορούσε να εξισωθεί με αυτήν τη ζωή, κατά την οποία, αν και παρουσιάζονται τόσα δεινά, η χαρά γίνεται μεγαλύτερη; «***ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες*** (: *Μας θεωρούν φτωχούς, εμείς όμως κάνουμε πολλούς να πλουτίζουν με πνευματικούς και ουράνιους θησαυρούς*)**»**. **Μερικοί έχουν τη γνώμη πως εδώ εννοεί τον πνευματικό πλούτο. Εγώ θα έλεγα πως εννοεί και τον υλικό**. Γιατί είχαν και αυτόν τον πλούτο**, αφού -κάτι που είναι πρωτοφανές- ήταν ανοιχτά γι΄αυτούς τα σπίτια όλων**. Και το δείχνει αυτό στη συνέχεια λέγοντας: «***ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες*** *(: δεν έχουμε τίποτε και όμως κατέχουμε τα πάντα)*». Μα πώς είναι δυνατό αυτό; Πώς είναι δυνατό το αντίθετο; **Όποιος έχει πολλά, δεν έχει τίποτα, και όποιος δεν έχει τίποτα, έχει τα πάντα.** Και όχι μόνο εδώ, αλλά και στους άλλους από τα αντίθετα γίνονται τα αντίθετα.

Αν όμως απορείς πώς είναι δυνατό να έχει τα πάντα αυτός που δεν έχει τίποτα, ας πάρουμε σαν παράδειγμα αυτόν τον ίδιο τον Παύλο, που είχε επιρροή σε όλη την οικουμένη και ήταν κύριος όχι μόνο των χρημάτων, αλλά ακόμη και των ματιών πολλών ανθρώπων. «*Τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι (: Πού είναι λοιπόν ο μακαρισμός σας; Γιατί μαρτυρώ για σας ότι, αν ήταν δυνατόν, τα μάτια σας θα βγάζατε και θα μου τα δίνατε)»,* λέγει [Γαλ. 4, 15]. Και τα λέγει αυτά, για να τους διδάξει να μην ενοχλούνται από τις δοξασίες των πολλών, ούτε αν τους αποκαλούν λαοπλάνους, ούτε αν τους περιφρονούν, ούτε αν τους θεωρούν κατάδικους ή και θανατοποινίτες ή ότι έχουν βαθιά στενοχώρια, ή ότι οι χαρούμενοι είναι περίλυποι. Γιατί ούτε οι τυφλοί βλέπουν τον ήλιο, ούτε οι παράφρονες αισθάνονται την ευτυχία των φρονίμων. Γιατί **μόνο οι πιστοί έχουν την ικανότητα να κρίνουν σωστά τα πράγματα και δε χαίρουν ούτε λυπούνται για τα ίδια πράγματα με τους άλλους**. Και αυτοί λοιπόν, επειδή **ξέρουν αυτά που υποφέρουμε, αγνοούν όμως εκείνα για τα οποία τα υποφέρουμε**, είναι επόμενο να σκέπτονται μόνο αυτά, βλέποντας βέβαια την πάλη και τους κίνδυνους, χωρίς να γνωρίζουν όμως ακόμη τα έπαθλα και τα στεφάνια και την αιτία των αγώνων.

Ποια είναι λοιπόν όλα εκείνα που κατείχε ο Παύλος, λέγοντας «***ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες*** *(: Παρουσιαζόμαστε σαν να μην έχουμε τίποτε, κι όμως κατέχουμε τα πάντα)*»; **Τα βιοτικά αγαθά και τα πνευματικά αγαθά.** Γιατί, **εκείνον που οι πόλεις τον δέχονταν σαν άγγελο, για χάρη του οποίου θα έβγαζαν και τα μάτια τους και θα του τα έδιναν, για χάρη του οποίου και τη ζωή τους θα θυσίαζαν, πώς δεν είχε όλα εκείνων;** Αν όμως θέλεις να δεις

και τα πνευματικά αγαθά, θα δεις ότι και σε αυτά είναι πάρα πολύ πλούσιος. **Εκείνος που ήταν φίλος με τον Βασιλιά όλων, ώστε να του εμπιστεύεται και απόρρητα ο Κύριος των αγγέλων, πώς δεν ήταν πιο πλούσιος από όλους και είχε τα πάντα; Αν δεν τα είχε, δε θα υποτάσσονταν έτσι οι δαίμονες, δε θα δραπέτευαν έτσι τα πάθη και οι αρρώστιες**.

Και εμείς λοιπόν, όταν παθαίνουμε κάτι για τον Χριστό, πρέπει όχι μόνο να το αντιμετωπίζουμε με γενναιότητα, αλλά και να χαιρόμαστε. Και όταν νηστεύουμε, να σκιρτούμε από χαρά σαν να διασκεδάζουμε. Όταν βριζόμαστε, να χορεύουμε σαν να μας επαινούν. Όταν δαπανούμε, να φαινόμαστε σαν να κερδίζουμε. Όταν δίνουμε στους φτωχούς, να νομίζουμε ότι παίρνουμε. Γιατί, εκείνος που δε δίνει τέτοια διάθεση, δε θα δώσει εύκολα. Όταν θέλεις λοιπόν να μοιράσεις, μη σκεφτείς μόνο αυτό, ότι δαπανάς, αλλά και ότι κερδίζεις περισσότερα, και αυτό πριν από εκείνο. Και όχι μόνο για την ελεημοσύνη, αλλά και **για κάθε αγαθοεργία** δεν πρέπει να σκέπτεσαι τις πίκρες του αγώνα, αλλά και τη γλυκύτητα των επάθλων, και **προπάντων την αιτία των αγώνων, τον Κύριό μας Ιησού Χριστό.** Έτσι θα αντιμετωπίσεις εύκολα τους αγώνες και θα ζήσεις ευχάριστα όλη σου τη ζωή.

Γιατί συνήθως **τίποτα δεν προσφέρει τόση ευχαρίστηση, όσο η αγαθή συνείδηση**. Γι' αυτό **ο Παύλος, αν και καθημερινά κόπιαζε, χαιρόταν και σκιρτούσε από αγαλλίαση, ενώ οι σημερινοί, που ούτε στα όνειρά τους υποφέρουν κάτι από αυτά, θλίβονται και θρηνούν, για κανέναν άλλο λόγο, παρά για το ότι δεν έχουν φιλοσοφημένη σκέψη.** Γιατί, πες μου σε παρακαλώ, **γιατί θρηνείς;** Επειδή είσαι φτωχός και δεν έχεις τα αναγκαία; Λοιπόν γι' αυτό πρέπει να θρηνείς περισσότερο, όχι γιατί κλαις, όχι γιατί είσαι φτωχός, αλλά γιατί **είσαι μικρόψυχος· όχι γιατί δεν έχεις χρήματα, αλλά γιατί δίνεις τόση σημασία στα χρήματα**. Κάθε μέρα πέθαινε ο Παύλος και δεν έκλαιγε, αλλά χαιρόταν· κάθε μέρα πάλευε με την πείνα, και δεν πονούσε, αλλά παρουσιαζόταν χαρούμενος.

Εσύ λοιπόν υποφέρεις και χτυπιέσαι γιατί δεν έχεις όλα όσα σου χρειάζονται για να συντηρηθείς ένα χρόνο; «*Ναι*», λέγει ίσως κάποιος· «*γιατί εκείνος μεριμνούσε μόνο για τον εαυτό του, ενώ εγώ φροντίζω για τους υπηρέτες μου, για τα παιδιά μου και τη γυναίκα μου*». **Μα εκείνος μόνος δε μεριμνούσε μόνο για τον εαυτό του, αλλά για την οικουμένη ολόκληρη** · εσύ μεριμνάς για την οικογένειά σου, ενώ εκείνος για τους φτωχούς των Ιεροσολύμων, που ήταν πάρα πολλοί, για τους φτωχούς της Μακεδονίας, για τους φτωχούς όλης της γης, όχι λιγότερο για εκείνους που δίνουν, από όσο για εκείνους που παίρνουν την ελεημοσύνη. Καθόσον **ήταν διπλή η φροντίδα του για όλη την οικουμένη, και να μη στερούνται τα απαραίτητα υλικά αγαθά και να έχουν πνευματικό πλούτο**.

Και δε στενοχωριέσαι τόσο για τα παιδιά σου όταν πεινούν,**όσο εκείνος για όλα τα προβλήματα των πιστών**. Μα γιατί λέγω των πιστών; **Δεν του έλειπε η φροντίδα ούτε για τους απίστους**, αλλά τόσο πολύ τον βασάνιζε αυτή, ώστε να εύχεται να γίνει ανάθεμα για χάρη αυτών, ενώ εσύ, και αν ακόμα πεινάει αμέτρητα ο κόσμος, δε θα δεχόσουν ποτέ να πεθάνεις για χάρη οποιουδήποτε. Και εσύ βέβαια φροντίζεις για μια γυναίκα, ενώ εκείνος για τις Εκκλησίες όλης της οικουμένης. «*Χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ᾽ ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν (: εκτός από τα άλλα που παρέλειψα, με στενοχωρούσε και η καθημερινή πίεση και επίθεση των διωκτών μου, αλλά και η αγωνιώδης φροντίδα μου για όλες τις Εκκλησίες)*», λέγει [Β΄Κορ. 11, 28]. Ως πότε, λοιπόν, θα αστειεύεσαι, άνθρωπε, συγκρίνοντας τον εαυτό σου με τον Παύλο, και δε θα σταματήσεις αυτήν την τόσο μεγάλη μικροψυχία; Καθόσον **πρέπει να κλαίμε όχι όταν είμαστε φτωχοί, αλλά όταν κάνουμε αμαρτίες**. Γιατί αυτό είναι αξιοθρήνητο, ενώ τα άλλα είναι για γέλια.

Δε με στενοχωρεί αυτό μόνο, λέγει, αλλά το ότι ο τάδε έχει στα χέρια του εξουσία, ενώ εγώ είμαι ταπεινωμένος και περιφρονημένος. Και τι με αυτό; Γιατί και ο μακάριος Παύλος φαινόταν στους πολλούς ταπεινωμένος και περιφρονημένος. «*Μα εκείνος*», λέγει ίσως κάποιος, «*ήταν Παύλος*». Επομένως **τη στενοχώρια σου δε σου την προξενεί η φύση των πραγμάτων, αλλά οι αδυναμίες της ψυχής σου.** Μη θρηνείς λοιπόν τη φτώχεια σου, αλλά τον εαυτό σου που βρίσκεται σε τέτοια κατάσταση· ή καλύτερα μη θρηνείς τον εαυτό σου, αλλά διόρθωνέ τον, και μη ζητάς χρήματα, αλλά εκείνο που μας κάνει πιο χαρούμενους από μυριάδες χρήματα, **φιλόσοφη γνώμη και αρετή**. Γιατί, όταν υπάρχει αυτή, δεν μπορεί να σε βλάψει καθόλου η φτώχεια, όταν δεν υπάρχει αυτή, δεν υπάρχει κανένα όφελος από τα χρήματα. Γιατί, πες μου, ποιο το όφελος από εκείνους που είναι βέβαια πλούσιοι, αλλά έχουν φτωχές ψυχές; Δεν υποφέρεις εσύ τόσο, όσο εκείνος ο πλούσιος, που δεν έχει τα υπάρχοντα όλων. Και αν δεν κλαίει, όπως εσύ, άνοιξε τη συνείδησή του, και θα δεις θρήνους και κλάματα. **Θέλεις να σου δείξω τον δικό σου πλούτο, για να πάψεις να μακαρίζεις εκείνους που έχουν υλικά πλούτη;**

Βλέπεις αυτόν τον ουρανό, πόσο είναι όμορφος, πόσο μεγάλος, πόσο ψηλά βρίσκεται; Αυτήν την ομορφιά δεν την απολαμβάνει πιο πολύ από εσένα ο πλούσιος, ούτε θα μπορούσε να σε παραμερίσει και να κάνει δικό του το σύμπαν· γιατί, όπως έγινε για εκείνον, έτσι έγινε και για σένα. Και ο ήλιος επίσης, το χαροποιό και το πιο φωτεινό αυτό αστέρι, που δίνει χαρά στα μάτια μας, δεν είναι κοινός και αυτός σε όλους και όλοι, φτωχοί και πλούσιοι, δεν τον απολαμβάνουν το ίδιο; Και το ωραίο σύνολο των άστρων και ο δίσκος της σελήνης δεν απλώνονται το ίδιο μπροστά σε όλους μας; **Μάλλον όμως, αν επιτρέπεται να πω κάτι το θαυμαστό, εμείς οι φτωχοί τα απολαμβάνουμε περισσότερο από εκείνους. Γιατί εκείνοι είναι συχνά βυθισμένοι στο μεθύσι και περνούν τη ζωή τους μέσα σε γλέντια και σε βαθύ ύπνο, και έτσι δεν τα αισθάνονται, γιατί ζουν κάτω από τις στέγες**

και στη σκιά, ενώ οι φτωχοί περισσότερο από όλους είναι εκείνοι που απολαμβάνουν τα στοιχεία αυτά. Και αν σκεφτείς και τον αέρα, που είναι διάχυτος παντού, θα βρεις ότι ο φτωχός έχει στη διάθεσή του πιο πολύ και πιο καθαρό. Γιατί οι στρατοκόποι και οι γεωργοί τα χαίρονται αυτά πιο πολύ από τους κατοίκους των πόλεων και από αυτούς πάλι πιο πολύ οι εργαζόμενοι από εκείνους που είναι μεθυσμένοι όλη την ημέρα.

Μα και η γη δεν απλώνεται κοινή σε όλους; «*Όχι*», λέγει ίσως κάποιος. «*Πώς το εννοείς αυτό; Πες μου. Γιατί ο πλούσιος και στην πόλη έχει μεγαλύτερες εκτάσεις και τις φράζει με μακρούς τοίχους, και στην ύπαιθρο ξεχωρίζει για τον εαυτό του μεγάλα κτήματα*». Και λοιπόν, επειδή τις ξεχωρίζει, τις χαίρεται μόνο αυτός; Ασφαλώς όχι, όσο και αν ο ίδιος διαφωνεί. Γιατί αναγκάζεται και τους καρπούς να μοιράζει σε πολλούς, και γιατί εσύ του καλλιεργείς το σιτάρι και το κρασί και το λάδι και εσύ τον υπηρετείς παντού. Και μετά από πολλά έξοδα και κόπους και ταλαιπωρίες, παραδίνει σε σένα τη χρήση των περίφρακτων χώρων και παίρνει από σένα λίγα χρήματα για την τόση προσφορά του. Τα ίδια μπορεί να διαπιστώσει κανείς και στα λουτρά και παντού. Οι πλούσιοι ξοδεύουν γι' αυτά και χρήματα και φροντίδες και κόπους, ενώ οι φτωχοί απολαμβάνουν ελεύθερα, με ασήμαντο ποσό χρημάτων, όλα αυτά. **Τίποτα, από όσα υπάρχουν στη γη, δεν απολαμβάνει ο πλούσιος πιο πολύ από σένα. Γιατί δεν έχει εκείνος δέκα στομάχια και εσύ ένα**. Αλλά αυτός τρώει πολυτελέστερα φαγητά; Αυτό ασφαλώς δεν είναι σπουδαίο πλεονέκτημα. Αλλά και σε αυτό θα διαπιστώσουμε ότι πλεονεκτείς εσύ. Εσύ βέβαια νομίζεις ότι είναι ζηλευτή η πολυτέλεια αυτή, γιατί δημιουργεί περισσότερες απολαύσεις. Μα και οι απολαύσεις είναι περισσότερες για τον φτωχό, και όχι μόνο οι απολαύσεις, αλλά και **η υγεία του**. Και τελικά ο πλούσιος πλεονεκτεί μόνο σε αυτό, ότι **κάνει το σώμα του πιο αδύναμο και δημιουργεί περισσότερες αιτίες για αρρώστιες**. Γιατί για τον φτωχό όλα τακτοποιούνται με φυσική τάξη, ενώ **ο πλούσιος καταλήγει, εξαιτίας της υπερβολής, σε φθορά και αρρώστια.**

Αν θέλετε, μπορούμε να το δούμε αυτό και με ένα παράδειγμα. Αν δηλαδή θελήσουμε να ανάψουμε ένα καμίνι και ο ένας χρησιμοποιεί για προσάναμμα μεταξωτά φορέματα και πάμπολλα λεπτά υφάσματα και το ανάβει με αυτά, ενώ ο άλλος χρησιμοποιεί ξύλα από βελανιδιά και από πεύκο, τι παραπάνω κέρδισε ο πρώτος από τον δεύτερο; Τίποτα. Μάλλον έχασε. Και τι; Αν ο ένας χρησιμοποιήσει ξύλα και ο άλλος σώματα (γιατί δεν εμποδίζει τίποτα να αντιστρέψουμε το παράδειγμα), σε ποιο καμίνι θα πήγαινες πιο ευχάριστα, σε εκείνο με τα ξύλα ή σε εκείνο με τα σώματα; Είναι ολοφάνερο πως θα πήγαινες στο πρώτο. Γιατί αυτό ανάβει με φυσικό τρόπο και είναι θέαμα ευχάριστο σε όσους το βλέπουν, ενώ το άλλο θα τους έδιωχνε όλους με την τσίκνα και τη βρώμα και τον καπνό και τη δυσοσμία των οστών.

Έφριξες που το άκουσες και σιχάθηκες το καμίνι; Τέτοια είναι τα στομάχια των

πλουσίων. Γιατί θα βρει κανείς πιο πολλή σαπίλα σε αυτά παρά στο καμίνι εκείνο, καθώς και δύσοσμες αναπνοές και βρωμερές αφοδεύσεις, επειδή σε ολόκληρο το σώμα τους, σε κάθε μόριό τους, υπάρχει αρκετό περίσσευμα, που δε χωνεύτηκε. Επειδή δηλαδή δεν είναι αρκετή η φυσική θερμοκρασία να τα καταναλώσεις όλα, συσσωρεύονται όλα και καπνίζονται και προξενούν μεγάλη αηδία. Με τι θα σύγκρινε λοιπόν κανείς τα στομάχια τους; **Σας παρακαλώ, μη δυσανασχετείτε από τα λόγια μου, αλλά ελέγξατέ με αν δε λέγω σωστά πράγματα**. Με τι θα μπορούσε λοιπόν να τα συγκρίνει κανείς; Γιατί όσα είπα, δεν είναι αρκετά να δείξουν την αθλιότητά τους.

Ήρθε στο νου μου και μια άλλη παρομοίωση. Ποια; Όπως στους υπονόμους, που δημιουργούνται πολλοί σωροί από κοπριά, χόρτα, άχυρα, πέτρες, πηλό, με αποτέλεσμα να φράζουν οι υπόνομοι και να ξεχειλίζει ο βόρβορος, έτσι συμβαίνει και με τα στομάχια τους. Επειδή φράσσονται κάτω, ξεχειλίζουν επάνω τα περισσότερα από τα σιχαμένα αυτά υγρά. Δε συμβαίνει όμως το ίδιο και με τους φτωχούς, αλλά όπως οι πηγές που βγάζουν καθαρά τρεχούμενα νερά και ποτίζουν κήπους και κατάφυτα χωράφια, έτσι και τα στομάχια τους δεν έχουν τέτοια περισσεύματα. Των πλουσίων και προπάντων των καλοφαγάδων τα στομάχια δεν είναι τέτοια, αλλά είναι γεμάτα με χυμούς, φλέματα, χολή, σάπιο αίμα, σαπισμένα υγρά και άλλα παρόμοια. **Γι' αυτό αν κάποιος ζει συνέχεια μέσα στην ασωτία, δε θα αντέξει πολύ, αλλά θα ζήσει μέσα σε ατέλειωτες αρρώστιες**.

Γι’ αυτό ευχαρίστως θα τους ρωτούσα, **γιατί υπάρχουν τα φαγητά; Για να μας θρέφουν ή για να μας καταστρέφουν;** Για να χάνουμε την υγεία μας ή για να τη διατηρούμε; Για να χάνουμε τις δυνάμεις μας ή για να τις ενισχύουμε; Είναι ολοφάνερο ότι **τα έχουμε για να μας θρέφουν, για να διατηρούν την υγεία μας και τη δύναμή μας.** Γιατί λοιπόν τα χρησιμοποιείτε ανάποδα και δημιουργείτε έτσι στο σώμα αρρώστιες και αδυναμία; **Ο φτωχός δεν τα χρησιμοποιεί έτσι, αλλά παίρνει σαν αντάλλαγμα της λιτής τροφής του την υγεία και την ευρωστία και τη δύναμη**. Μην κλαις λοιπόν, αλλά να χαίρεσαι για τη φτώχεια, που είναι μητέρα της υγείας. Κι **αν θέλεις να είσαι πλούσιος, περιφρόνησε τον πλούτο.** Γιατί **πλούτος δεν είναι το να έχεις χρήματα, αλλά το να μην έχεις ανάγκη από τα χρήματα.**

Αν το κατορθώσουμε αυτό, **και σε αυτή τη ζωή θα είμαστε πιο εύποροι από όλους τους πλούσιους και στην άλλη ζωή θα κερδίσουμε τα αιώνια αγαθά** , τα οποία εύχομαι να τα κερδίσουμε όλοι μας, με τη χάρη και τη φιλανθρωπία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού στον οποίο μαζί με τον Πατέρα και το άγιο Πνεύμα, ανήκει η δόξα, η δύναμη και η τιμή τώρα και πάντοτε και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

ΠΗΓΕΣ:

- https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-epistulam-ii-ad-corinthios.pdf
- Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, *Υπόμνημα στην Προς Εβραίους επιστολήν* , πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1986, τόμος 19, ομιλία ΙΒ΄(κατ΄επιλογήν), σελίδες 324-354.
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html
- Π. Τρεμπέλα, *Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία* (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.
- *Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα*, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.
- *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα*, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.
- http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm
- http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)